

3) “Diepgaande” uitgebreide principes

Voorgaande basis methodes zijn voor verreweg de meeste “moeilijke” verzen voldoende om in iedergeval voor de meeste broeders en zusters een bevredigend antwoord te krijgen voor verzen die lijken tegen te spreken dat “wij” nog steeds Gods Torah uit liefde en gehoorzaamheid “dienen/ moeten” volgen.

Als bovenstaande niet toereikend is of het wenselijk is om er nog uitgebreider op in te gaan dan kunnen de hierna volgende handvaten behulzaam zijn.

Niet alle handvaten zijn volledig toepasbaar op elk vers wat we willen/gaan/moeten onderzoeken, bij onderstaand voorbeeld is dit voor 9 van 10 wel het geval.

De basis handvaten gelden venzelsprekend ook nog steeds en zullen in hun uitgediepte vorm dus wellicht nog steeds herkenbaar zijn.

Om een tekst correct te begrijpen/interpreteren zou ik rekening moeten houden met:

- 1) Taal is belangrijk.
- 2) Tekstuele verschillen (in bronnen) moeten worden overwogen.
- 3) Gramaticale regels moeten worden overwogen.
- 4) Context moet worden overwogen.
- 5) Implicaties van de voorgestelde interpretatie zijn belangrijk. (zijn ze allemaal waar)
- 6) Historische omgeving is belangrijk
- 7) Parallele passages moeten worden overwogen.
- 8) Verleden heden en toekomst van de voorgestelde interpretatie: hoe "past" dat?
- 9) Het gedrag van andere belangrijke personen is van belang die niet direct erbij betrokken zijn, klopt dat met de voorgestelde interpretatie?
- 10) Het gedrag van (een) centra(a)l(e) perso(o)n(en) speelt een rol, klopt die met de interpretatie?

We nemen als voorbeeld Mat 15 & Mar 7 en focussen vandaag op Mar 7:19

1) Taal is belangrijk.

Mar 7:19 Want het komt niet in zijn hart maar in zijn buik en gaat in de **afzondering** naar buiten.

- A) ....Zo verklaarde Jezus al het voedsel **rein**. (Yeshua doet het)
- Willi/NBV/NBG/GNB/Leidsche/BiGT/Boek
- B) ....**reinigend** al het voedsel. (buik en afzondering doen het)
- SV1637/1977/HSV/Luther/Na/Peshitta

Hoe kan het dit, aangezien beiden versies correct zijn vertaald?

2) Tekstuele verschillen (bronnen) moeten worden overwogen.

Soms staat er in de vertaalde tekst hetzelfde woord bv wassen in Mar 7 maar zijn de bronwoorden NIET hetzelfde, daarover later meer.

- A) καθαρίζων Meest betrouwbare manuscripten (o.a. te vinden in deBijbel.nl & Sinaiticus)

B) καθαρίζω (katharizo) Komt van de Texus Receptus (o.a. te vinden in BLB.com)

A) nominatief, mannelijk, enkelvoud, deelwoord

B) nominatief, onzijdig, enkelvoud, deelwoord,

- Op het eerste gezicht lijkt het Grieks te vermelden dat voedsel word gegeten en "verwerkt" om daarna in het afvoersysteem/riool (ἀφεδρών=aphedrōn) terecht te komen.

- Waarom zou men dan een deelwoord veranderen van mannelijk naar onzijdig?

De oudste en meest betrouwbare bronteksten hebben praktisch allemaal het mannelijke καθαρίζω (rein) en niet het onzijdige καθαρίζον (reinigend)!!

Dit wijst er dus sterk op dat het onzijdige καθαρίζον een verandering is wat later is toegevoegd door de omega ω te vervangen met een omicron ο.....

- Het Griekse zelfstandig-naamwoord wat riool/afzondering (ἀφεδρών) beschrijft is onzijdig. En daarin ligt de drijfveer om het mannelijke καθαρίζω naar het onzijdige καθαρίζον te veranderen, en zo "onduidelijkheid" te voorkomen dat het reinigen ook daadwerkelijk betrekking heeft op het riool/afzondering (ἀφεδρών).

Deze "update" levert dan de vertaling "reinigend al het voedsel" op. (buik/afzondering is wat reinigd, en niet Yeshua)

De vraag is kunnen we binnen de Griekse gramaticale regels zonder deze "update" op de juiste (afzondering reinigt) vertaling uitkomen?

3) Gramaticale regels moeten worden overwogen.

Voorbeeld 1:

-Hij zit bij een clubs

-Hij zit bij een club

-Hij zit bij clubs

Je voelt instinctief aan dat er bij het eerste iets niet klopt, alhoewel je misschien niet weet waarom.

Voorbeeld 2 (let vooral/alleen op wat in rood staat en/of vet gedrukt is:

De verdubbelingsregel bij gedekte klinkers heeft betrekking op de volgende medeklinkers.

/p/→ pp: doppen; /t/→ tt: wetten; /k/→ kk: wikken (en cc: accolade); /b/→ bb: dubben; /d/→ dd: wadden; /f/→ ff: boffen; /s/→ ss: lessen; /g/→ gg: zeggen; /l/→ ll: rillen; /r/→ rr: kirren; /m/→ mm: kammen; /n/→ nn: kunnen.

- **Uitzondering:** De verdubbelingsregel voor gedekte klinkers geldt niet voor de toonloze /e/ in -el, -ik, -es of -et: engelen, leeuweriken, dreumesen, lemmeten.

- **Uitzondering op de uitzondering:** In woorden als de volgende wordt in de standaarduitspraak soms wel een toonloze /e/ gehoord: secretarissen, vonnissen. Toch wordt hier de medeklinkerletter verdubbeld.

-**Extra uitzonderingen:** Plaatsnamen op -em en -um in de derde lettergreep krijgen een bijklemtoon; er is dan dus geen sprake van een toonloze /e/. Daarom wordt in Hilversummer de m verdubbeld en in Bussumer niet.

Wat ik wil duidelijk maken is het volgende: dat alhoewel de standaard regel van verdubbeling meestal correct is zijn er hierop uitzonderingen, en zo heeft ELKE taal standaard gramaticale regels en uitzondering daarop.

In het Grieks is de regel dat deelwoorden (werkwoorden zelfstandignaamwoorden enz) wat aan elkaar verbonden zijn, normaal gesproken overeenstemmen in: geslacht aantal en naamval/naamval.

In het versgedeelte εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται καθαρίζων is het woord riool in de vierde naamval. Terwijl het volgende deelwoord καθαρίζων in de eerste naamval staat.

Dus kunnen we concluderen dat ze wat betreft naamval NIET overeenkomen, en dus op het eerste gezicht dan ook niet verbonden zijn. Wat betekent dat het dan ook niet vertaald zou kunnen worden als: reinigend al het voedsel.

- En daar ligt dan ook het probleem, want als het lichaam niet al het voedsel reinigt wat of wie doet dat dan wel?

We moeten volgens bovenstaande Griekse gramaticale regel 38 woorden terug gaan om het eerste vierde naamval woord te vinden.

Wat je dan vind is dat het eerste vierde naamval woord "Hij" is waarbij het Hij natuurlijk refereert naar Yeshua....

En als Yeshua volgens de regels is verbonden aan het woord reinigen wat resulteert in een (niet DE) correcte vertaling: "Hij (Yeshua) reinigt al het voedsel."

- Maar hoe reinigt Yeshua al het voedsel? Want Hij maakt geen deel uit van ons lichaam (het vlees) en dus is de enige logische conclusie wat de de vertalers kunnen bedenken: dat Hij alles wat je kan eten (in je mond kan doen) reinigt....

Waarom was dit voor de vertalers de enige logische conclusie omdat hun vooringenomen waren dat Gods Wet aangaande voedsel was afgeschaft/buiten werking gesteld, en aangezien het volgens de standaard gramaticale regels zo vertaald kon worden dachten ze er niet verder over na.

Verder wordt het woord **verklaard** dan maar toegevoegd aan de vertaling zodat je een "duidelijk" lopende zin krijgt. "En zo verklaarde Jezus al het voedsel rein"

Dus als ik (alleen) naar de standaard regel kijk en de meest betrouwbare & oudste bronteksten neem dan zou de vertaling A "En zo verklaarde Jezus al het voedsel rein" correct zijn, en zou ik versie B met de veranderde letter καθαρίζον (ipv καθαρίζων) wat de vertaling "reinigend al het voedsel" moeten verwerpen.....

De vraag is dan zijn er binnen de Griekse gramaticale regels nog uitzondering waardoor ik het eerste naamval woord reinigen kan verbinden aan het vierde naamval woord riool/afvoersysteem en dus niet noodzakelijkerwijs 38 woorden terug moet of een letter dien te veranderen?

- JA!! Want als de context duidelijk maakt dat het aan in de nabijheid staand woord is verbonden of

zelfs aan iets wat niet eens expliciet wordt genoemd. (J.H.Moulton, A Debrunner, M.Zerwick)
Moulton (Methodist) : Op enkele plaatsen in het N.T. Zijn er uitzondering op de normale regel zoals in;

bv Mat 4:16 ; 5:40 ; 10:11 ; 17:2,9,14 ; Mar 7:19 ; Luk 20:27 ; 21:6 ; 24:47 ; Hand 7:40 ; 2Tes 1:8
Alleen in Mar 7:19 is het belangrijk aangaande (interpretatie mbt theologische conclusie) exegetische (wat ik uit de tekst haal), waardoor sommigen het vertalen als "Jezus verklaarde rein" en anderen met "reinigend al het voedsel".

A. Debrunner (Taalkundige) Noemt er ook meerdere waar de naamval verchilt maar besluit net al Moulton dat het maar op één plaats belangrijk is aangaande exegetische namelijk Mar 7:19

M.Zerwick (Katholiek) Concludeert dat hoewel het mag om de passage te vertalen met "reinigend al het voedsel" op basis van de uitzonderingsregel zoals in Openbaring zou het heel ongebruikelijk zijn omdat te doen in Mar 7:19. [op basis van zijn theologische overtuiging natuurlijk>>mijn toevoeging]

Door te kijken of er ook uitzonderingen zijn op de normale regels (denk aan de Nederlandse voorbeelden van uitzonderingen) is de conclusie dat de meest voor de hand liggende vertaling (door directe zinscontext en algehele Bijbelse context) namelijk dat het voedsel mij dus (geestelijk) niet kan verontreinigen maar wordt afgevoerd en zodoende wordt gereinigd DE juiste is.

Waarmee de conclusie Yeshua dan ook niet Lev 11 buiten spel zet gerechtvaardigd of op zijn minst gewoon binnen de gramaticale regels mogelijk is.

Zodoende is aangetoond dat hoewel de vertaling/interpretatie: "En zo verklaarde Jezus al het voedsel rein" EEN correcte vertaling kan zijn maar het niet (noodzakelijk) DE correcte vertaling is.

DAAROM ZIJN ALLE ANDERE HANDVATEN OOK BELANGRIJK, TENEINDE TOT DE CORRECTE VERTALING TE KOMEN!!

4) Context.

-De context gaat duidelijk NIET over wat wel voedsel (beschreven in Lev 11 als rein) of niet voedsel (beschreven als onrein in Lev 11) is.

- Het gaat volgens de Farizeeën erover of men überhaupt wel kan (mag) gaan eten als men niet eerst ceremonieel de handen heeft gewassen.

- Iedereen had geleerd om de handen te wassen aangezien deze bij het minste of geringste ritueel onrein werden, wat er dan weer voor zou zorgen dat voedsel (volgens Lev 11) ineens gemeenschappelijk>>niet voedsel zou worden, en dus zou moeten worden vermeden.

- Yeshua onderwees dus NIET dat de oplossing voor het (onbijbelse) handwas-ritueel, het negeren van Lev 11 was, maar dat eten met ongewassen handen je niet onrein kan maken aangezien het in je maagdarm-kanaal terechtkomt (en niet in je hart) en uiteindelijk in een afvoersysteem waardoor het gereinigd wordt.

Κοινὸν = onheilig   ἄ-κάθαρτον = on-rein

Er is een duidelijk verschil tussen gemeenschappelijk/gewoon/onheilig en onrein, en dit wordt overduidelijk in Hand 10:14,28 (11:8) waar beide woorden naast elkaar staan.

Hand 10:14 πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον
niets onheilig of onrein

Hand 10:28 κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον
onheilig of onrein noemen mens

In Rom 14:14 staat niet het standaard woord voor onrein (ἀκάθαρτον), maar ook weer het woord voor onheilig (κοινὸν) wat dan alleen in dit speciale geval vaak wordt vertaald met onrein.....

Naardense profaan (Rom 14:14) t.o.v. gewijd en onrein (Hand 10:14)

Bijbel Gronings besmet (Rm 14:14) t.o.v. kouster nait zuver (Hd 10)

Rom 14 is een verhaal apart waar we later in meer diepte op terugkomen.

5) Implicaties van de interpretatie. (zijn ze allemaal waar)

I) Yeshua was geboren onder de Wet **Gal 4:4** wat betekend dat Hij deze dan ook niet kon overtreden, om zondeloos genoemd te kunnen worden (**2 Cor 5:21 of Heb 4:15**), en aangezien in **Deu 4:2** staat dat niemand iets aan Torah toe mag voegen of vanaf mag doen en **Deu 5:32** vermeld dat we er niet van af mogen wijken zijn er vergaande complicaties "Als Yeshua daadwerkelijk gezegd zou hebben dat alles voedsel is" [= **Lev 11** is niet meer van toepassing].

Voor diegenen die willen beweren dat Hij dat wel zou mogen rijst de vraag hoe (of beter gezegd waaraan) Hij zondeloos genoemd kan worden als Hij de geboden die Hij niet wil gehoorzamen aan de kant kan schuiven....

Daarbij komt dat al er ooit een gebod van de Vader was wat Hij aan zich voorbij wilde laten gaan dan was het "de beker" waarvoor Hij bad in bv **Mat 26:39** en daarna nogmaals in **42**.

II) Yeshua heeft aangegeven dat Hij niet kwam om de Wet af te schaffen (**Mat 5:17**) maar de versie "A" vertaling spreekt dit tegen.....

III) In **Mat 5:19** geeft Yeshua aan dat wie de minste van de geboden niet doet en anderen zo onderwijst de minste zal zijn in het Koninkrijk, met "A" plaatst Hij Zichzelf in die catagorie.....

IV) In **Mar 7:6-9,13** verwijt Hij de Farizeeën dat ze Gods geboden terzijde stellen, om gelijk daarna EXACT HETZELFDE te doen?

V) Als Yeshua daadwerkelijk **Lev 11** buiten werking stelt waarom reageert dan niemand daarop?

Er staat in beide Evangeliën (**Mat 15 en Mar 7**) NIETS vermeld dat er ook maar IEMAND in zijn directe omgeving (mede of tegenstanders) iets vermeld over dat één van de belangrijkste geboden nu niet meer van toepassing zou zijn. (vergelijk dat maar eens met Petrus zijn visioen in **Hand 10**)

6) Historische kader [A)omiddelijke, B)gerelateerde, C)algemene]

- A) Dit was een maaltijd waar enkele Schrifgeleerden en Farizeeën Hem kwamen bekritisieren voor het niet onderwijzen om menselijk tradities netjes op te volgen (**Mat 15:2,6 & Mar 7:3-5, 7-9, 11-13**).

Merk op dat ze niet zeggen dat Hij en alle discipelen zich niet aan deze overlevering houden maar dat SOMMIGEN (**Mar 7:2**) dit niet deden....

B I) Waarom werd er tijdens zijn "rechtzaak" nergens aangehaald dat Hij had opgedragen de Torah van Mozes niet meer op te volgen?

B II) Sterker nog ze moesten valse getuigen brengen en kregen het desondanks niet klaar (**Mat 26:59-61**)

B III) Ook bij Stefanus in **Han 6:11, 12-13** riep men VALSE getuigen op om te beweren dat Yeshua lasterlijk tegen de Torah had onderwezen om de Wet te veranderen. (Het niet meer te hoeven gehoorzamen aan **Lev 11** is weldegelijk een grote verandering)

C) In geen enkel eerste eeuws document wat de conflicten van toentertijd vermeld is terug te vinden dat Yeshua zaken die wat volgens **Lev 11** onrein waren nu ineens rein waren verklaard, NERGENS, NIET ÉÉN REFERENTIE daarnaar...(bv in het Didache staat vermeld dat we ons moeten onthouden van afgodsoffers (punt 6) en niet mogen afwijken van wat Yeshua ons heeft geboden met een directe verwijzing naar **Deu 12:32** (punt 4), maar verder helemaal NIETS over voedsel)

7) Parallele passages moeten worden overwogen.

In **Mat 15** staat hetzelfde verhaal vermeld en daar staat deze uiterst belangrijke conclusie, wat het hart van dit debat zou zijn, niet vermeld....

Het gaat daar duidelijk over dat onreine uitingen van het hart door de mond de mens ontreinigt maar niet het eten met ongewassen handen (**Mat 15:18-20**)

Op zichzelf is bovenstaande vaststelling geen doorslaggevend feit, net als de meeste andere handvaten en daaruit te trekken conclusies, maar allemaal samen vormen ze een onontkomelijke uitleg wat wel Bijbels verantwoord en correct is.

8) Verleden heden en toekomst

Verleden: Niemand twijfelt er aan dat **Lev 11** (rein en onrein of beter gezegd wel of geen voedsel) nog van toepassing was voor "**Mar 7**".

Toekomst: Er staat duidelijk vermeld dat de priesters in de derde Tempel het verschil tussen rein en onrein moeten onderwijzen (**Eze 44:23**) en dat Gods Torah blijft tot de nieuwe hemel en aarde (**Mat 5:18 + Ope 21**).

Wat is dan de reden om aan te nemen dat het nu zou zijn afgeschaft om het straks weer terug te in te voeren? Zeker met het oog op:

Heden: Paulus spreekt nog over het niet aanraken van het onreine (**2 Cor 6:17**). Yah zal Israël in de laatste dagen naar Torah doen terugkeren (**Deu 30:2**). En Yeshua noemt in **Jes 66** wat gaat over de tijd vlak voor Zijn wederkomst varkensvlees nog steeds onrein. (**Jes 66:17**...en zij die vlees van zwijnen en muizen of ander onrein gedierte eten, samen zullen zij ten onder gaan – spreekt de HEER.)

9) Het gedrag van andere belangrijke personen die niet direct erbij betrokken zijn.

In **Hand 21:20** verteld Jacobus trots aan Paulus dat er tienduizenden Joden zijn wat Yeshua hebben aangenomen EN ijveraaers zijn voor de Torah, waaronder hijzelf.

Jacobus zorgt ervoor dat de VALSE beschuldigingen aan het adres van Paulus (dat hij oproept om Torah niet meer te volgen **Hand 21:21**) kan weerleggen en aantonen dat hij "keurig wandelt" (στοιχέω >> stoicheō = militaire pas) volgens Torah, wat Paulus dan ook doet. (**Hand 21:24**)

Ook Timotheüs wordt besneden (**Hand 16:3**) en onderwijst vanuit Gods hele Woord waar hij van jongs af aan uit heeft geleerd (**2 Tim 3:15-16**).

M.b.t. de bewering dat Torah alleen voor Joden is, zie: o.a. **Ex 12:49 Lev 18:5 Num 15:15-16 Deu 4:6-8 Pre 12:13 Jer 31:33 Eze 36:26 Mic 4:2 Mal 4:4 Mat 4:4 ;5:19 ;7:23 ;22:40 ;23:2-3 ;28:19 Rom 3:31 ;1 Tim1:8 Ope14:12**

10) Het gedrag van (een) centra(a)l(e) persoon

Petrus is hier bij aanwezig (**Mat 15:15**) en zou dus hebben vernomen dat Lev 11 niet meer van toepassing was.

Al had hij het toen niet meteen begrepen (ook niet na navraag **Mar 7:17**), dan zou dat toch op zijn minst iets hiervan zijn wat hij zich in bij het neerlaten van het laken met de onreine dieren erop in **Hand 10** zou herinneren en bij zijn verklaring van het visioen in vers **28** erbij zou vermelden.

Petrus rept er echter met geen woord over, ook niet in **Hand 11** als hij het visioen voor een tweede keer uitlegt. (**Hand 11:15-18**)

Niet over dat nu alles voedsel is (zou zijn) en ook niet over dat Yeshua dat al had onderwezen....

Is dat überhaupt mogelijk?

Conclusie Mar 7:19

- De vertaling " En zo verklaarde Jezus al het voedsel rein" is EEN correcte vertaling volgens de Griekse gramaticale regels (ik herhaal niet noodzakelijkerwijs DE correcte).

- WANT diezelfde Griekse gramaticale regels staan ons ook toe om het anders te vertalen.

Dat is de reden waarom de andere punten ook belangrijk zijn om tot een goede vertaling te komen, en alle punten samen leggen het gewicht overtuigend in de schaal van "reinigend al het voedsel" (de buik en afzondering reinigen het voedsel) als zijnde DE correcte vertaling.